EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 16.7.2026
COM(2026) 373 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o uporabi Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Unije za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike v skladu s členom 118 za obdobje 2020–2024

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o uporabi Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Unije za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike v skladu s členom 118 za obdobje 2020–2024

1. Uvod in ozadje

Uredba Sveta (ES) št. 1224/2009[1] (v nadaljnjem besedilu: uredba o nadzoru) določa sistem EU za nadzor ribištva, da se zagotovi skladnost s pravili skupne ribiškepolitike[2] (SRP). Uredba o nadzoru skupaj z uredbo o nezakonitem, neprijavljenem in nereguliranem ribolovu[3] in uredbo o trajnostnem upravljanju zunanjih flot[4] določa pravila in ukrepe za nadzor, inšpekcijske preglede in izvrševanje, ki temeljijo na globalnem in celostnem pristopu. Uredba o nadzoru je temeljni steber SRP, ki zagotavlja celovit nabor orodij za zagotovitev njenega popolnega in učinkovitega izvajanja.

V upravljanje in izvajanje sistema za nadzor ribištva v EU so vključene države članice, Evropska komisija, Evropska agencija za nadzor ribištva (EFCA)[5] in gospodarski subjekti. Uredba o nadzoru se uporablja v celotni verigi ribolovnih dejavnosti „od mreže do krožnika“.

Ta dokument izpolnjuje pravno zahtevo Komisije, da vsakih pet let poroča Evropskemu parlamentu in Svetu o uporabi uredbe o nadzoru v državah članicah (člen 118(2) uredbe o nadzoru).

Komisija je leta 2017 in leta 2021 sprejela poročili o izvajanju in oceni uredbe o nadzoru, ki sta zajemali petletni obdobji, in sicer obdobje 2010–2014 in obdobje 2015–2019[6]. Poročili sta pokazali, da je uredba o nadzoru bistvena za doseganje ciljev SRP in za izvajanje ukrepov za ohranjanje in upravljanje. Namen načel in določb uredbe o nadzoru je bil odpraviti težave, ki so v preteklosti povzročile nezadostno skladnost s pravili o ribištvu in velik prelov. Vendar so bile v okviru revizij in preverjanj, ki jih je opravila Komisija, ugotovljene znatne pomanjkljivosti pri izvajanju bistvenih pravil EU. Te pomanjkljivosti bi lahko ogrozile doseganje dolgoročnih ciljev SRP. Poleg tega, čeprav je uredba o nadzoru pripomogla k izboljšanju sistema za nadzor ribištva spoštovanje pravil SRP, uredba ni povsem ustrezala svojemu namenu (glej oddelek 3.1). Da bi odpravila ugotovljene pomanjkljivosti, je Komisija sprejela predlog za revizijo sistema EU za nadzor ribištva[7]. Uredba o spremembah je bila sprejeta leta 2023[8] (v nadaljnjem besedilu: revidirana uredba o nadzoru). Številne spremembe, uvedene z revizijo iz leta 2023, se uporabljajo šele od januarja 2026, zato se za potrebe tega

---

1 UL L 343, 22.12.2009, str. 1.

2 UL L 354, 28.12.2013, str. 22.

3 UL L 286, 29.10.2008, str. 1.

4 UL L 347, 28.12.2017, str. 81.

5 Https://www.efca.europa.eu.

6 COM(2017) 192 final, COM(2021) 316 final.

7 COM(2018) 368 final.

8 Uredba (EU) 2023/2842.

poročila ne upoštevajo. Komisija od začetka veljavnosti revidirane uredbe o nadzoru daje prednost pripravi in sprejetju potrebne sekundarne zakonodaje, ki pa bosta večinoma potekala po poročevalskem obdobju[9].

Sprejetje revidirane uredbe o nadzoru je bil pomemben korak pri razvoju politike v zajetem obdobju. Gre za ključni korak k učinkovitejšemu, sodobnejšemu in doslednejšemu nadzoru v podporo upravljanju ribištva. Z njo se odpravljajo dolgotrajne pomanjkljivosti pri zbiranju podatkov o ulovu in dejavnostih plovil z razširjeno uporabo digitalnih sistemov evidentiranja in elektronskega spremljanja na daljavo (REM), kar znatno izboljšuje točnost in preglednost ter ustvarja enake konkurenčne pogoje. Namen revidiranega okvira je z digitalizacijo okrepiti izvajanje obveznosti iztovarjanja in podpreti skladnost z ohranitvenimi cilji. Z njim je bilo prav tako uvedeno bolj strukturirano in digitalno spremljanje plovil skupne dolžine manj kot 12 metrov in rekreacijskega ribolova z digitalnimi sistemi evidentiranja ulova, izboljšani pa so bili tudi sistem sankcioniranja in pogoji za njegovo izvajanje v državah članicah in med njimi. Spodbuja tudi upravno poenostavitev in zmanjšuje stroške, zlasti z nadomestitvijo postopkov v papirni obliki z digitalnimi rešitvami, kar koristi organom in tudi gospodarskim subjektom.

To tretje poročilo vsebuje pregled uporabe temeljnih določb uredbe o nadzoru za obdobje 2020–2024. Predstavljene informacije izhajajo iz: (i) podatkov, ki jih države članice sporočijo v skladu s členom 118 uredbe o nadzoru[10], (ii) informacij iz revizij, preverjanj in inšpekcijskih pregledov in (iii) razprav v okviru strokovnih skupin za nadzor ribištva in skladnost.

2. Izvajanje uredbe o nadzoru v državah članicah

Države članice so odgovorne za zagotavljanje izvajanja sistema za nadzor ribištva. V obdobju 2020–2024 so države članice še naprej izboljševale izvajanje uredbe o nadzoru, čeprav so bile v več državah članicah v poročevalskem obdobju ugotovljene znatne pomanjkljivosti, zlasti v zvezi z bistvenimi določbami o tehtanju in evidentiranju ulova. Te točke so podrobneje obravnavane v nadaljevanju.

[9] Razen akta o uvrstitvi pristanišč na seznam za uporabo odstopanja od dopustnega odstopanja: Izvedbena uredba Komisije (EU) 2024/1474 z dne 24. maja 2024 o določitvi pravil za uporabo člena 14(4), točka (a), Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 v zvezi z odstopanjem od odstopanja pri oceni ulova za nesortirano iztovarjanje in pretovarjanje pri ribolovu malih pelagičnih vrst, industrijskem ribolovu in ribolovu tropskega tuna z zaporno plavarico.

[10] Obsežen in podroben povzetek podatkov, ki so jih sporočile države članice, vsebuje zbirno poročilo o podatkih, ki so jih države članice sporočile v skladu s členom 118 uredbe o nadzoru, na voljo na Uradu za publikacije Evropske unije, skupaj s predloženimi izvirnimi poročili.

2.1. Pogoji za dostop do voda in virov ter nadzor upravljanja ladjevja

Da bi ribolovne dejavnosti uskladili s pravili SRP, je treba za te dejavnosti pridobiti dovoljenje za gospodarski ribolov, v primeru posebnih pogojev pa dovoljenje za ribolov. Število veljavnih dovoljenj za gospodarski ribolov, ki so ga sporočile države članice, se je v poročevalskem obdobju zmanjšalo za 6 %, in sicer z 72 562 leta 2020 na 68 085 leta 2024. V istem obdobju so države članice poročale, da je bilo 1 669 dovoljenj za gospodarski ribolov začasno preklicanih, 6 368 pa dokončno odvzetih. Število dovoljenj za ribolov se je prav tako zmanjšalo za 8 %, in sicer s 35 128 leta 2020 na 32 474 leta 2024, pri čemer jih je bilo 99 začasno preklicanih, 1 664 pa dokončno odvzetih.

Za zagotovitev učinkovitega nadzora morajo države članice uporabljati sistem za spremljanje plovil (VMS). Ribiška plovila skupne dolžine 12 metrov ali več morajo biti opremljena z napravo, ki pristojnim organom omogoča, da jih samodejno najdejo in identificirajo. Analiza sporočenih podatkov kaže, da je pokritost s sistemom VMS za plovila, daljša od 15 metrov, leta 2020 znašala 98 %, leta 2024 pa se je nekoliko zmanjšala, in sicer na 96 %. Povečalo se je število plovil s skupno dolžino med 12 in 15 metri, opremljenih s sistemom VMS, in sicer s 36 % leta 2020 na 48 % leta 2024. Države članice so poročale tudi o povečanju deleža plovil skupne dolžine nad 15 metrov, opremljenih s sistemi samodejnega prepoznavanja, z 80 % leta 2020 na 84 % leta 2024.

Sistem VMS je ključni sestavni del spremljanja in nadzora ribolovnih dejavnosti, ki vključuje uporabo satelitskih sistemov za sledenje, da se spremljajo položaj in premiki ribiških plovil. Z revidirano uredbo o nadzoru je bila uporaba sistema VMS razširjena tudi na kategorije flote, ki niso bile v celoti pokrite, od leta 2028 naprej pa je uveden manj strog sistem za plovila skupne dolžine manj kot 12 metrov. Odprava pomanjkljive pokritosti te zelo velike kategorije plovil je pomemben dosežek. Z revidirano uredbo o nadzoru je bilo določeno tudi, kako je treba podatke, zbrane s sistemom VMS in drugimi sistemi sledenja, sporočati in uporabljati za namene nadzora in inšpekcijskih pregledov.

Ključni element sistema EU za nadzor ribištva je nadzor moči motorja. Moč motorja in bruto tonaža sta kazalnika zmogljivosti, ki se upravljata v okviru sistema vstopa/izstopa, pri čemer SRP za oba določa omejitve. Upravljanje zmogljivosti flote, vključno s sistemom vstopa/izstopa za register ribiške flote EU, je zato odvisno od natančnega in zanesljivega evidentiranja teh parametrov. Potem ko so bile s študijo Komisije iz leta 2019[11] razkrite pomanjkljivosti v sistemih držav članic za nadzor moči motorjev, je Komisija začela dialoge z državami članicami, vključno s 15 dialogi pred ugotavljanjem kršitev. Mnoge države članice so okrepile svoja prizadevanja za izpolnitev obveznosti glede certificiranja in preverjanja moči motorjev. Na podlagi prošenj za dodatno podporo je bila septembra 2022 ustanovljena tehnična delovna skupina, sestavljena iz strokovnjakov držav članic in ob podpori zunanjega strokovnjaka za moč motorjev, za nadaljnje obravnavanje ugotovitev študije iz leta 2019. Revidirana uredba o nadzoru obravnava ugotovljene pomanjkljivosti. Zahteva za stalno spremljanje moči motorjev plovil, pri katerih obstaja resno tveganje, se začne uporabljati 10. januarja 2028[12]. Delovna skupina je razvila tehnične specifikacije, da bi državam članicam pomagala pri izvajanju te zahteve. Namen teh smernic je državam članicam pomagati pri pripravi na uspešno in pravočasno izvajanje te zahteve. Oba dokumenta s smernicami sta javno

[11] Study on engine power verification by Member States – Final report (Študija o preverjanju moči motorjev v državah članicah – končno poročilo), Urad za publikacije Evropske unije, 2019.

[12] Člen 39a Uredbe (EU) 2023/2842.

dostopna prek Urada za publikacije Evropske unije[13], kar državam članicam olajšuje pripravo na nova pravila, ki se začnejo uporabljati leta 2028. Stalno usklajevanje in izmenjava informacij sta namenjena zagotavljanju pripravljenosti in skladnosti.

Da bi izboljšala spremljanje podatkov o floti in zmogljivosti na ravni EU, Komisija vodi register ribiške flote EU[14]. Ta register vključuje podatkovno zbirko, ki je delno dostopna javnosti.

2.2. *Orodja za poročanje o ulovu, tehtanje in sledljivost*

Da bi se olajšalo učinkovito spremljanje, morajo ribiška plovila EU skupne dolžine 10 metrov ali več voditi ribolovni ladijski dnevnik. Za plovila skupne dolžine 12 metrov ali več mora biti to v elektronski obliki (e-ladijski dnevnik), čeprav je bila v poročevalskem obdobju nekaterim plovilom skupne dolžine med 12 metrov in 15 metrov izjemoma dovoljena uporaba papirnatega ladijskega dnevnika[15]. Podatki kažejo splošen trend zmanjševanja uporabe papirnatih ladijskih dnevnikov. Delež plovil skupne dolžine nad 12 metrov, ki so imela e-ladijski dnevnik, je leta 2020 znašal 94 %, leta 2024 pa več kot 95 %. Delež plovil skupne dolžine med 10 metrov in 12 metrov, ki so uporabljala e-ladijske dnevnike, se je prav tako povečal z 49 % leta 2020 na 66 % leta 2024.

Spremljanje ulova za plovila skupne dolžine manj kot 10 metrov je bilo treba izvajati z načrti vzorčenja, papirnatimi ladijskimi dnevniki ali obvestili o prodaji. Delež plovil, za katere je veljala ena od teh metod spremljanja, je bil v celotnem poročevalskem obdobju precej stabilen in se je med leti razlikoval le za nekaj odstotnih točk. Načrti vzorčenja so bili najpogosteje uporabljena metoda spremljanja. Poleg teh oblik nadzora se je uporaba e-ladijskih dnevnikov povečala s 537 leta 2020 na 1 743 leta 2024, kar pomeni 225-odstotno povečanje.

Revidirana uredba o nadzoru bo ta trend podpirala s postopnim razširjanjem uporabe e-ladijskih dnevnikov na vsa plovila vseh velikosti.

Natančno tehtanje in evidentiranje ulova sta temelj upravljanja ribištva. Tehtanje in evidentiranje ulova sta bistvena za namene nadzora, znanstvene podatke, spremljanje izkoriščenosti kvot in preprečevanje prelova. Komisija je v poročevalskem obdobju v državah članicah v več morskih bazenih izvedla številna preverjanja tehtanja in evidentiranja ulova. V številnih primerih so ugotovitve iz ocen Komisije potrdile precejšnje pomanjkljivosti pri

---

13 Evropska komisija: Generalni direktorat za pomorske zadeve in ribištvo in Roos Diesel Analysis B.V, Technical guidance for the monitoring, certification and verification of engine power in EU fisheries control – *Developed by the technical working group on engine power, subgroup of the expert group on fisheries control* (Tehnične smernice za spremljanje, certificiranje in preverjanje moči motorjev pri nadzoru ribištva v EU – Pripravila tehnična delovna skupina za moč motorjev, podskupina strokovne skupine za nadzor ribištva), Evropska komisija, 2025.

Evropska komisija: Generalni direktorat za pomorske zadeve in ribištvo in Roos Diesel Analysis B.V, Technical specifications and guidance for the implementation of devices for the continuous monitoring of catching vessels' engine power (Tehnične specifikacije in smernice za izvajanje za naprave za stalno spremljanje moči motorjev ribiških plovil), Evropska komisija, 2025.

14 Register ribiške flote EU

15 Države članice so lahko do 10. januarja 2026 izvzele plovila skupne dolžine med 12 metri in 15 metri, ki: (a) delujejo izključno v teritorialnih morjih države članice zastave ali (b) če od odhoda do vrnitve v pristanišče na morju nikoli ne preživijo več kot 24 ur.

tehtanju in evidentiranju ulova, zlasti pri sortiranem in nesortiranem ulovu v Baltskem morju, Severnem morju in zahodnih vodah. Številne od teh pomanjkljivosti so dolgotrajne težave, ki so bile ugotovljene že v prejšnjih ocenah Komisije. Razmere se med državami članicami razlikujejo, vendar ugotovljene pomanjkljivosti vključujejo tehtanje na neodobrenih sistemih, neizvajanje tehtanja vseh ribiških proizvodov, neodstranitev vode in ledu z ulova pred tehtanjem, neskladne odbitke od rezultatov tehtanja, pomanjkanje učinkovitega nadzora in izvrševanja ter samovoljno evidentiranje ulova po tehtanju. Te pomanjkljivosti spodkopavajo doseganje ciljev SRP in v nekaterih primerih prispevajo k poslabšanju biološkega stanja staležev. Komisija je z zadevnimi državami članicami sodelovala pri razpravi o nadaljnjih ukrepih, tudi z oblikovanjem akcijskih načrtov za odpravo ugotovljenih težav.

Revidirana uredba o nadzoru bo prav tako pomagala odpraviti ta položaj. Zahteva, da tehtanje izvajajo pooblaščeni gospodarski subjekti z uporabo sistemov, ki jih odobrijo države članice. Odstopanja od zahteve, da se ves ulov ob iztovarjanju pred prevozom stehta, in sicer z vzorčenjem, nadzorom in skupnimi programi nadzora, ostajajo v veljavi, vendar jih bo Komisija uskladila z akti sekundarne zakonodaje.

Kljub napredku v smislu sledljivosti pomisleki ostajajo, saj države članice še naprej preučujejo različne rešitve za zagotavljanje sledljivosti ribiških proizvodov. Pri izvajanju dolgo veljavnih zahtev glede sledljivosti ribiških proizvodov je bil dosežen različen napredek, pri čemer se upoštevajo regulativni okviri, katerih cilj je zagotoviti preglednost porekla proizvodov in prevzemanje odgovornost v celotni dobavni verigi za sveže in zamrznjene proizvode. Nekatere države članice so sprejele digitalne sisteme za evidentiranje in sledenje ribiškim proizvodom od mesta ulova do maloprodaje, s čimer so izboljšale sledljivost in skladnost.

Več držav članic je poročalo, da so sistemi sledljivosti vključeni v nacionalne informacijske sisteme za ribištvo, kar omogoča učinkovito digitalno sledenje ribiškim proizvodom. Digitalne platforme omogočajo vnos podatkov v vsaki fazi dobavne verige – od ribičev, ki poročajo o ulovu, do predelave in distribucije z uporabo edinstvenih identifikatorjev ali kod QR, da se vzdržujejo popolne evidence, dostopne za preverjanje.

Medtem so nekatere države članice uvedle tehnološke izboljšave, kot so mobilne aplikacije in programska oprema, posebej zasnovana za izboljšanje sledljivosti. Ta orodja olajšujejo izmenjavo informacij med gospodarskimi subjekti v ribiškem sektorju, inšpektorji in kupci ter podpirajo poglobljeno spremljanje med inšpekcijskimi pregledi, kar omogoča pripravo poročil v realnem času, da se zagotovi celovitost dobavne verige. Izzivi ostajajo, zlasti pri doseganju popolne skladnosti v celotni dobavni verigi, pri čemer je potrebna standardizacija v maloprodajnem in veleprodajnem sektorju. Nekatere države članice oklevajo pri zagotavljanju celovite skladnosti, dokler usklajenost ni dosežena po vsej EU, pri čemer opozarjajo na razlike pri uvajanju tehnologije in izvrševanju politik. Tudi multinacionalne družbe imajo težave pri čezmejnem usklajevanju dejavnosti, kar poudarja potrebo po usklajenih predpisih.

Revidirana uredba o nadzoru bo te pomisleke pomagala odpraviti. Z njo se postopoma uvaja digitalizacija obstoječih zahtev glede sledljivosti, te zahteve pa se od leta 2029 naprej razširjajo na sveže in zamrznjene proizvode, ob upoštevanju podrobnejših pravil, ki bodo sprejeta z akti sekundarne zakonodaje.

2.3. *Posebni programi nadzora in inšpekcijskih pregledov*

Evropska agencija za nadzor ribištva (EFCA) in države članice so na nacionalni ravni izvajale posebne programe nadzora in inšpekcijskih pregledov, ki jih je Komisija sprejela za šest morskih bazenov EU[16]. EFCA je zagotovila operativno usklajevanje inšpekcijskih dejavnosti na regionalni ravni z načrti skupne uporabe. Skupno število inšpekcijskih pregledov, ki so jih države članice in EFCA opravile kot del načrtov skupne uporabe, je med letoma 2020 in leta 2024 znašalo več kot 230 000, pri čemer je bilo leta 2024 opravljenih več kot 45 000 inšpekcijskih pregledov. Odstotek domnevnih[17] kršitev gospodarskih subjektov pri inšpekcijskih pregledih na morju in inšpekcijskih pregledih na kopnem je znašal 8 %, pri čemer se je povprečje med leti in morskimi bazeni gibalo od 2 % do več kot 50 %[18]. Večina domnevnih kršitev gospodarskih subjektov, ugotovljenih med inšpekcijskimi pregledi na morju in inšpekcijskimi pregledi na kopnem na podlagi načrtov skupne uporabe, je bila povezana z napačnim poročanjem o ulovu in neskladnostjo s pravili o tehničnih ukrepih. Leta 2024 so domnevne kršitve gospodarskih subjektov, povezane z napačnim poročanjem, predstavljale več kot 40 % skupnega števila domnevnih kršitev na vseh območjih razen v Sredozemskem morju. Kršitve zaradi napačnega poročanja so znašale skoraj 80 % domnevnih kršitev gospodarskih subjektov Baltskem morju in kar 50 % v načrtih skupne uporabe za zahodne vode severovzhodnega Atlantika. V sredozemskem načrtu skupne uporabe so domnevne kršitve, povezane z neizpolnjevanjem pravil o tehničnih ukrepih s strani gospodarskih subjektov, in kršitve zaradi napačnega poročanja predstavljale 30 % vseh domnevnih kršitev, preostalih 70 % domnevnih kršitev pa je bilo povezanih z neskladnostjo z drugimi pravili ali sledljivostjo[19].

V zadnjih letih so se pri nadzoru ribištva uporabljale nove tehnologije, kot so tehnologije za opazovanje Zemlje. EFCA v sodelovanju z Evropsko agencijo za pomorsko varnost (EMSA) Komisiji in organom držav članic zagotavlja sliko pomorskega stanja (sistem upravljanja informacij) ter uporablja satelitsko daljinsko zaznavanje za zaznavanje plovil, določanje ciljev in druge posebne naloge spremljanja.

2.4. *Nadzor obveznosti iztovarjanja*

Obveznost iztovarjanja, ki je v celoti začela veljati januarja 2019, je eden od osrednjih delov SRP. Države članice so od začetka njene postopne uvedbe januarja 2015 le malo napredovale pri nadzoru in izvrševanju njene uporabe. Komisija je izvedla več revizij, da bi ocenila ukrepe, ki so jih države članice sprejele za zagotovitev nadzora in izvrševanja obveznosti iztovarjanja ter natančnega dokumentiranja vsega ulova. Ugotovitve teh revizij (skupaj z drugimi poročili, kot so poročila o oceni, ki jih je EFCA pripravila v sodelovanju z regionalnimi strokovnimi

---

16 Vzhodni Atlantik in Sredozemsko morje, Črno morje, Baltsko morje, Severno morje in razdelek ICES IIa, zahodne vode severovzhodnega Atlantika ter od leta 2024 Indijski ocean.

17 Izraz „domnevne kršitve“ se nanaša na kršitve, ki jih odkrije inšpektor in so navedene v poročilu o inšpekcijskem pregledu, preden pristojni organ ali sodnik sprejme odločitev.

18 EFCA Annual Report for 2019.pdf.

19 Ena sredozemska država članica je opravila precejšnje število tržnih pregledov, kar vsaj delno pojasnjuje to razliko med načrti skupne uporabe za Sredozemsko morje in drugimi načrti skupne uporabe.

skupinami za nadzor[20], in poročili držav članic) so pokazale, da se v več morskih bazenih ulov v veliki meri nezakonito in nedokumentirano zavrže. Zoper pet držav članic so bili uvedeni postopki za ugotavljanje kršitev, ker niso sprejele potrebnih ukrepov za zagotovitev nadzora in izvrševanja obveznosti iztovarjanja. Ti postopki za ugotavljanje kršitev so bili leta 2024 zaključeni ob upoštevanju določb revidirane uredbe o nadzoru, s katerimi so bila uvedena nova pravila, namenjena krepitvi učinkovitega nadzora in izvrševanja obveznosti iztovarjanja. Ta vključujejo izboljšane in digitalizirane sisteme za evidentiranje ulova in poročanje o njem, strožji sistem sankcioniranja za primere neskladnosti, ter do 10. januarja 2028 obvezno namestitev delujočih sistemov elektronskega spremljanja na daljavo (REM) na krovu, vključno s sistemom televizije zaprtega kroga (CCTV). Ti sistemi lahko vključujejo tudi druge instrumente in/ali opremo za plovila za ulov skupne dolžine 18 metrov ali več, pri katerih obstaja resno tveganje neizpolnjevanja obveznosti iztovarjanja.

REM, ki vključuje sistem televizije in senzorjev zaprtega kroga, se je izkazal za stroškovno najučinkovitejši način, da države članice zagotovijo nadzor in izvrševanje ribolovnih dejavnosti na morju. Leta 2024 je EFCA v sodelovanju z državami članicami posodobila svoje tehnične smernice in minimalne specifikacije za REM[21].

Komisija je pred iztekom roka leta 2028 sodelovala z EFCA pri pripravi metodologije ocene tveganja za določitev segmentov flote za namestitev REM, pri katerih obstaja resno tveganje. Ob upoštevanju tehničnih smernic EFCA bodo pripravljena podrobna pravila in tehnične specifikacije za namestitev in delovanje REM.

2.5. Inšpekcijski pregledi in izvrševanje

Število oseb, ki so jih države članice pooblastile za opravljanje inšpekcijskih pregledov na področju ribištva, je ostalo stabilno, in sicer se je s 13 449 v letu 2020 povečalo na 13 490 v letu 2024. Težko je oceniti dejansko povečanje števila osebja, namenjenega nadzoru ribištva, ker se pristojnosti inšpektorjev med državami članicami razlikujejo[22].

Države članice so v obdobju 2020–2024 poročale o skupno 367 227 inšpekcijskih pregledih. Če primerjamo razmerje med inšpekcijskimi pregledi na štirih glavnih lokacijah, jih je bilo 50 % opravljenih v pristaniščih/ob iztovarjanju, 25 % na morju, 21 % na trgu in 4,5 % med prevozom.

Države članice so poročale o 1 061 patruljnih čolnih[23], ki so se v letu 2020 uporabljali za inšpekcijske preglede na področju ribištva, njihovo število pa se je leta 2024 zmanjšalo na 1 015; v obdobju poročanja 2020–2024 je bilo skupno več kot 115 000 obhodnih dni na morju v primerjavi s skoraj 100 000 obhodnimi dnevi na morju v skladu s poročili za obdobje 2015–2019. Države članice so do leta 2024 poročale tudi o skupno 72 zrakoplovih za nadzor in

[20] Compliance Evaluation - European Fisheries Control Agency (Ocena skladnosti – Evropska agencija za nadzor ribištva).

[21] Technical guidelines and specifications for the implementation of Remote Elecctronic Monitoring (REM) in EU fisheries (2019) - European Fisheries Control Agency.pdf.

[22] Za inšpektorje se lahko štejejo različni nacionalni uslužbenci, od specializiranih ribiških inšpektorjev do policije in uslužbencev, ki delajo kot carinski uradniki.

[23] Eno- in večnamenski patruljni čolni.

spremljanje ribištva, s skupno skoraj 33 000 urami nadzora v petletnem obdobju. Povečala se je tudi uporaba novih tehnologij za nadzor. Do leta 2024 je sedem držav članic poročalo o uporabi 56 dronov, kar je več kot v prejšnjem poročevalskem obdobju, ko je bilo do leta 2019 kot delujočih prijavljenih 39 naprav.

V obdobju 2020–2024 so države članice poročale o več kot 551 500 domnevnih kršitvah gospodarskih subjektov. Število hudih kršitev se je na splošno povečalo, in sicer s približno 1 445 v letu 2020 na 1 979 v letu 2024. V povprečju je približno ena od osmih domnevnih kršitev privedla do potrjenih kršitev.

Najpogostejše domnevne kršitve gospodarskih subjektov so bile kršitve, povezane z ribolovnim ladijskim dnevnikom in deklaracijo o iztovarjanju (26 %), sledljivostjo (25 %) in ribiškimi plovili, ki jim ni treba uporabljati ladijskega dnevnika ali izpolnjevati zahtev iz deklaracije o iztovarjanju (8 %). Število domnevnih kršitev v okviru vsakega naslova uredbe o nadzoru je bilo: 53 % za naslov IV: Nadzor ribolova, 41 % za naslov V: Nadzor trženja in 6 % za naslov III: Splošni pogoji za dostop do voda in virov.

Komisija je leta 2019 začela študijo o sistemih sankcioniranja držav članic[24]. Cilj je bil zagotoviti poglobljeno analizo in oceno delovanja nacionalnih sistemov sankcioniranja ter sankcij, ki so jih države članice uporabljale za kršitve med letoma 2015 in 2019. Študija je pokazala, da je bil potreben pravni okvir v državah članicah večinoma popoln in da so številne države članice svoj pravni okvir v primerjavi s prejšnjimi petimi leti izboljšale. Kljub temu je bilo v študiji poudarjeno tudi, da je bilo v nekaterih državah članicah izvajanje sistema točk odloženo ali pa ta še ni deloval, poleg tega pa so obstajale druge pomanjkljivosti pri izvajanju, kot sta trajanje postopkov sankcioniranja in višina naloženih sankcij. Te ugotovitve so pokazale, da bi bilo kljub izboljšanju razmer v obdobju 2015–2019 v primerjavi z obdobjem 2010–2014 treba storiti več za zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev ter učinkovitosti, odvračilnosti in sorazmernosti sankcij, ki se uporabljajo v vsaki državi članici. Komisija je na podlagi ugotovitev študije in drugih ustreznih podatkov z zadevnimi državami članicami začela 15 posebnih dialogov pred ugotavljanjem kršitev. Upoštevati je treba vsebinske spremembe, uvedene z revidirano uredbo o nadzoru, ki od 10. januarja 2026 dodatno krepijo in usklajujejo sisteme izvrševanja in sankcioniranja držav članic za prekrške na področju ribištva. Te spremembe bodo pomagale odpraviti preostale pomanjkljivosti pri izvrševanju pravil v državah članicah, tudi z uskladitvijo najnižjih upravnih sankcij, razširitvijo seznama hujših kršitev in okrepitvijo obstoječih pravil o sistemu točk za kapitane.

2.6 Podatki in informacije

Države članice Komisiji redno sporočajo podatke o ulovu in naporu. To omogoča spremljanje celotnega dovoljenega ulova in porabe kvot. Zagotavljanje kakovosti podatkov je ključni element prizadevanj držav članic in Komisije za izboljšanje spremljanja kvot, pri čemer je kakovost podatkov zagotovljena z ustrezno potrditvijo in navzkrižnim preverjanjem podatkov. Glede obveznosti vzpostavitve avtomatiziranega sistema navzkrižnega preverjanja in potrjevanja podatkov je 8 od 22 držav članic v celoti uvedlo avtomatizirana preverjanja in

[24] Study on the sanctioning systems of Member States for infringements to the rules of the Common Fisheries Policy (Študija o sistemih sankcioniranja držav članic za kršitve pravil skupne ribiške politike).

navzkrižna preverjanja. Večina držav članic še ni v celoti uvedla samodejne potrditve in navzkrižnega preverjanja podatkov o ribištvu, ki se zahteva na podlagi člena 109 uredbe o nadzoru. Čeprav jih je večina vzpostavila potrebne informacijske sisteme, v mnogih niso vzpostavljeni sistematični, dokumentirani postopki za prepoznavanje in nadaljnje spremljanje nepravilnosti v podatkih, kot so neskladja v dokumentaciji o ulovu in neverodostojni podatki o ulovu. Države članice morajo do 10. januarja 2027 sprejeti potrebne ukrepe za izpolnjevanje enotnih pogojev za potrditev podatkov in navzkrižno preverjanje, določenih v členih 49 do 52 Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2025/2196. Tri države članice trenutno izvajajo delno avtomatizirana navzkrižna preverjanja skupaj z ročnimi preverjanji, medtem ko sedem držav članic še ni vzpostavilo avtomatiziranih sistemov navzkrižnega preverjanja.

Za izboljšanje uspešnosti in učinkovitosti izmenjave podatkov je Komisija leta 2016 določila zavezujoč časovni razpored za uvedbo standarda UN/FLUX (United Nations Fisheries Language for Universal eXchange) za upravljanje podatkov o ribištvu v državah članicah. S standardom FLUX lahko regionalne organizacije za upravljanje ribištva in države po svetu prvič uporabijo enoten univerzalni standard za avtomatizacijo zbiranja in razširjanja podatkov o ulovu. Standard je usklajen tudi s standardi elektronske izmenjave podatkov v drugih sektorjih, ki uporabljajo standarde UN/CEFACT (Center Združenih narodov za pospeševanje trgovine in elektronsko poslovanje), npr. za davke in sledljivost živil. Komisija je v poročevalskem obdobju z državami članicami intenzivno sodelovala, da bi zagotovila njihovo izvajanje standarda UN/FLUX. Sistem izmenjav FLUX Transportation Layer (FLUX TL) zdaj deluje v Komisiji in v vseh 23 zadevnih državah članicah. Vse izmenjave podatkov o ribištvu potekajo prek osrednje platforme za izmenjavo podatkov, ki jo gosti GD za pomorske zadeve in ribištvo. Ta platforma se lahko uporablja tudi za pošiljanje potrjenih podatkov in vsebine Komisiji v standardnih formatih. Vse države članice zdaj s Komisijo v standardu UN/FLUX izmenjujejo zbirne podatke o ulovu, podatke o položaju plovil in podatke o floti.

3. Ukrepi, ki jih je sprejela Komisija

Komisija je imela v poročevalskem obdobju še naprej osrednjo vlogo pri podpiranju in nadzoru izvajanja sistema Unije za nadzor ribištva. To je vključevalo vzdrževanje struktur, ki omogočajo izmenjavo podatkov o ribištvu, izvajanje revizij in preverjanj, dajanje smernic državam članicam ter sklicevanje strokovnih skupin za pojasnitev tehničnih vidikov pravil o nadzoru. S temi ukrepi se je okrepilo izvajanje uredbe o nadzoru ter prispevalo k skladnejšemu in učinkovitejšemu sistemu nadzora v vsej Uniji.

3.1. Zakonodaja in razvoj politike

Pomemben razvoj v poročevalskem obdobju je bil politični dogovor, ki sta ga dosegla Evropski parlament in Svet in ki je privedel do sprejetja revidirane uredbe o nadzoru ribištva, ki velja od januarja 2024. Revizija je odgovor na dolgotrajne izzive, ugotovljene v ocenah, revizijah in posvetovanjih z deležniki, ter odraža spoznanje, da je učinkovit nadzor bistven za trajnostno ribištvo, pošteno konkurenco in zaupanje potrošnikov.

Pri reviziji se upoštevajo tudi nova znanstvena in tehnološka spoznanja. S tem se krepijo zmogljivosti Unije za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova

v skladu z mednarodnimi obveznostmi. Poštena konkurenca med državami članicami in enako obravnavanje gospodarskih subjektov sta v središču revidiranega sistema, ki usklajuje opredelitve pojmov v okviru SRP in živilske zakonodaje ter razširja pravila o nadzoru na širši nabor dejavnosti in plovil. Revizija daje prednost poenostavitvi in zmanjšanju upravnega bremena, predvsem z digitalizacijo ter s postopnim uvajanjem v obdobju petih let.

Novi okvir uvaja celovito posodobitev nadzora od mreže do krožnika. Digitalno poročanje postaja pravilo za vsa plovila, pri čemer elektronski ladijski dnevniki, deklaracije o iztovarjanju in prodajni listi zagotavljajo popolnejše in pravočasnejše informacije. Podatki o položaju plovil bodo posredovani v realnem času, digitalna sledljivost pa se bo uporabljala v celotni dobavni verigi, vključno z uvoženimi proizvodi, tako da bo mogoče vse ribiške proizvode in proizvode iz akvakulture izslediti do njihovega izvora. Sistem razširja nadzor na rekreacijski ribolov in mali ribolov ter zahteva boljše evidentiranje naključnega ulova občutljivih vrst. Poleg tega krepi pravila o vračanju izrabljenega ribolovnega orodja in poročanju o njem, da bi se omejili morski odpadki.

Spremljanje obveznosti iztovarjanja se lahko izboljša z REM, vključno s sistemom televizije zaprtega kroga, za plovila skupne dolžine nad 18 metrov, ki so ocenjena kot zelo tvegana. Okvir izvrševanja je bil posodobljen in poenostavljen z jasnejšo opredelitvijo hudih kršitev, bolj usklajenim in preglednim sistemom točk ter izboljšanimi nacionalnimi registri kršitev, ki podpirajo sistematično izmenjavo informacij. Te spremembe skupaj so podlaga za doslednejše in predvidljivejše okolje izvrševanja ter večje zaupanje v SRP.

Revizija temelji tudi na ugotovitvah ocene prejšnje uredbe o nadzoru v okviru programa REFIT, v kateri je bila poudarjena potreba po enostavnejših in učinkovitejših pravilih. Ta poudarek na poenostavitvi je prisoten povsod v novem okviru. Komisija je med pripravo sekundarne zakonodaje še naprej uporabljala načela programa REFIT, pri čemer je posebno pozornost namenila poenostavitvi, sorazmernosti in praktičnemu izvajanju. Mnoge tehnične določbe bodo tudi postopno konsolidirane in posodobljene s sklopom izvedbenih in delegiranih aktov, s čimer naj bi se zmanjšalo število obstoječih členov in prilog v izvedbenem aktu iz leta 2011[25] ter zagotovile jasnejše in operativnejše smernice. V skladu z agendo Komisije za boljše pravno urejanje se v okviru revizije zmanjšuje nepotrebno upravno breme, postopki v papirni obliki se nadomeščajo z digitalnimi orodji, racionalizirajo se zahteve glede poročanja in sledljivosti ter pojasnjujejo opredelitve in postopki, da se zagotovi večja pravna varnost.

Po sprejetju revidirane uredbe o nadzoru je poudarek na izvajanju. Komisija pripravlja celovit sklop izvedbenih in delegiranih aktov, da bi zagotovila potrebne tehnične specifikacije za postopno uporabo novih pravil v letih 2024, 2026[26], 2027 in 2028. Področje uporabe teh aktov med drugim zajema podrobne zahteve za elektronsko poročanje, digitalno sledljivost, orodja za določanje geografskega položaja manjših plovil, REM ter postopke tehtanja in vzorčenja.

[25] Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 404/2011 z dne 8. aprila 2011 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike

[26] C(2025)5784, C(2025)7501, C(2025)815, C(2025)2888.

Komisija je začela obsežna posvetovanja z državami članicami in deležniki, da bi zagotovila, da je sekundarna zakonodaja izvedljiva, sorazmerna in skladna z nadzorom, ki temelji na tveganju.

Revidirana zakonodaja zagotavlja sodobnejši, učinkovitejši in preglednejši okvir za nadzor, ki podpira trajnostno ribištvo, pošteno konkurenco in obveščene potrošnike. Komisija se bo v prihodnjih letih osredotočila na zagotavljanje, da se novi sistem v celoti in dosledno izvaja po vsej Uniji, tako da bodo cilji SRP doseženi tudi v praksi. Njena prizadevanja bo usmerjal cilj zagotoviti poenostavitev in zmanjšanje upravnega bremena. Države članice imajo tudi izjemno pomembno vlogo pri izvajanju in morajo v celoti izkoristiti številna prehodna obdobja, določena v revidiranem okviru, da na svoji ravni pripravijo njegovo izvajanje.

3.2. Podatki in informacije

V obdobju 2020–2024 je Komisija še naprej razvijala in vzdrževala potrebno infrastrukturo IT, da bi državam članicam omogočila izmenjavo podatkov o ribištvu v obliki UN/FLUX. Programska oprema FLUX TL je dosegla stopnjo tehnološke zrelosti, na kateri lahko obvladuje obseg izmenjave podatkov, ki se bo še povečal, ko bodo v skladu z revidirano uredbo o nadzoru obveznosti poročanja prek sistema VMS in elektronskih ladijskih dnevnikov razširjene na vsa plovila.

Komisija je še naprej predlagala izvedbene dokumente, in sicer v obliki izvedbenih in delegiranih aktov, ki vsebujejo podrobna pravila za izmenjave podatkov v EU in tudi z mednarodnimi partnerji. O teh dokumentih se je z državami članicami dogovorila v okviru strokovne skupine za elektronski sistem poročanja in upravljanje podatkov.

Komisija je razvila standardizirane oblike za izmenjavo podatkov o dovoljenjih za ribolov in poročilih o inšpekcijskih pregledih. Sistem LICENCE za izmenjavo dovoljenj za ribolov med državami članicami, tretjimi osebami in Komisijo je začel delovati decembra 2020. Njegov razvoj se je nadaljeval tako, da zdaj zajema vsa dovoljenja za ribolov za zunanjo ribiško floto. Trenutno je komunikacija med državami članicami in Komisijo za vsa dovoljenja za ribolov v celoti elektronska, razen za ICCAT (Mednarodno komisijo za ohranitev tunov v Atlantiku) in Generalno komisijo za ribištvo v Sredozemlju. Za Norveško, Organizacijo za ribištvo severozahodnega Atlantika in NEAFC (Komisijo za ribištvo severovzhodnega Atlantika) je med Komisijo in tretjo osebo vzpostavljena popolnoma elektronska izmenjava.

Rekreacijski ribolov, ki je bil prej regulativna slepa pega, je zdaj zajet v revidirani uredbi o nadzoru, s čimer se odpravlja pomembna vrzel pri poročanju o ulovu in razumevanju vpliva rekreacijskega ribolova na nekatere staleže. Komisija je na zahtevo Evropskega parlamenta novembra 2019 začela pilotni projekt za razvoj in preskušanje „sistema nadzora za rekreacijski ulov brancina“[27]. Zunanji izvajalec je razvil integrirano orodje IT, ki rekreacijskim ribičem omogoča, da hitro obvestijo nacionalne organe o dnevnem ulovu z evidentiranjem tega ulova. Razvita in zaradi uspeha pilotnega projekta nadalje razširjena je bila spletna platforma za prejemanje podatkov o ulovu (RecFishing.eu) kot podlaga za celovito rešitev za poročanje v

[27] Control scheme for recreational catches of sea bass (Sistem nadzora za rekreacijski ulov brancina).

okviru revidirane uredbe o nadzoru[28]. Rezultati so bili predstavljeni na spletnem seminarju „Spremljanje in nadzor rekreacijskega ribolova“ decembra 2020[29].

3.3. Dejavnosti preverjanja in spremljanje s strani Komisije

Države članice morajo zagotoviti, da imajo vzpostavljene učinkovite sisteme za nadzor ribištva. Komisija je odgovorna za nadzor nad uporabo uredbe o nadzoru in pravil SRP v državah članicah. Komisija izvaja revizije, preverjanja in neodvisne inšpekcijske preglede, da preveri učinkovitost njihovih nadzornih sistemov in skladnosti s pravili SRP v državah članicah.

V poročevalskem obdobju je pandemija COVID-19 znatno vplivala na zmožnost Komisije za izvajanje revizij in preverjanj. Kljub tem izzivom je bilo opravljenih približno 50 revizij in preverjanj, vključno z nadaljnjim spremljanjem akcijskih načrtov, ki se še izvajajo (glej spodaj). Glavni poudarek v tem obdobju je bil na tehtanju iztovarjanj in poročanju o ulovu v osmih državah članicah ob Baltskem morju ter v Franciji, Španiji, Irski in na Nizozemskem. V več teh državah članicah so bile z revizijami in preverjanji odkrite resne pomanjkljivosti, ki bi lahko povzročile znatno napačno poročanje o ulovu in s tem prispevale k prelovu. Sodelovanje s temi državami članicami je bilo prednostna naloga, da bi se določili popravni ukrepi za odpravo pomanjkljivosti. Opravljena je bila tudi vrsta revizij za oceno izvajanja večletnega načrta za zahodno Sredozemlje v Italiji, Španiji in Franciji ter izpolnjevanja obveznosti iztovarjanja v Španiji, Franciji, Belgiji, na Irskem in Nizozemskem.

V številnih primerih so države članice uspešno obravnavale ugotovitve revizij in preverjanj v okviru neformalnih dvostranskih izmenjav.

Komisija je med letoma 2020 in 2024 z 21 državami članicami začela 37 dialogov pred ugotavljanjem kršitev v zvezi z nadzorom ribištva, ki so bili vsi zaključeni. Ob koncu poročevalskega obdobja so še potekali štirje dialogi pred ugotavljanjem kršitev, začeti leta 2019.

Če Komisija ugotovi pomanjkljivosti v nadzornih sistemih držav članic, ki zahtevajo več prizadevanj in časa, da jih države članice odpravijo, lahko za te države članice pripravi akcijske načrte. Komisija je med letoma 2020 in 2024 pripravila tri nove akcijske načrte, s čimer se je skupno število akcijskih načrtov, ki se trenutno izvajajo, povečalo na petnajst. Njihovi glavni cilji so odpraviti pomanjkljivosti, ugotovljene v sistemu evidentiranja ulova, izboljšati sisteme sankcioniranja, izboljšati postopek obvladovanja tveganja ter okrepiti sisteme potrjevanja in sledljivosti podatkov.

Komisija je v obdobju 2020–2024 proti državam članicam začela deset postopkov za ugotavljanje kršitev v zvezi z nadzorom ribištva. Ti postopki so se nanašali na: (i) nadzor ribogojnic, ki gojijo tuna[30]; (ii) izpolnjevanje obveznosti glede nadzora in izvrševanja

---

[28] Ta celovita rešitev za poročanje, za uporabo katere je zaprosilo 13 držav članic, je začela delovati 9. januarja 2026.

[29] Https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/news/webinar-recreational-fisheries-monitoring-and-control-2020-12-04_sl

[30] Hrvaška in Malta.

obveznosti iztovarjanja[31]; (iii) skladnost z zakonodajo EU v zvezi z zunanjo floto[32]; (iv) skladnost s pravom EU v zvezi s tehtanjem in evidentiranjem ulova[33] in (v) skladnost s pravom EU glede tehtanja, evidentiranja ulova, prevoza in sledljivosti[34]. Devet od teh postopkov je bilo zaključenih, eden pa je ob koncu poročevalskega obdobja še potekal[35]. Zaključen je bil en postopek za ugotavljanje kršitev, začet leta 2014, ki se je nanašal na skladnost z nekaterimi določbami o tehtanju in poročanju o ulovu[36]. Zaključen je bil tudi postopek za ugotavljanje kršitev v zvezi s sistemom točk za hujše kršitve[37].

4. Nadzor ribištva ter izvajanje SRP in ESPR/ESPRA

Uredba o nadzoru je eden od glavnih stebrov izvajanja SRP, zlasti ker določa pravila za poročanje o ulovu. Ta pravila so bistvena za preverjanje skladnosti z letno sprejetimi omejitvami ulova. Komisija je leta 2024 uvedla nov informacijski sistem za poročanje o zbirnih podatkih o ulovu in naporu ter s tem okrepila svoje zmogljivosti za spremljanje omejitev ulova in poročanje v skladu z mednarodnimi sporazumi. Pravočasnost in popolnost poročanja držav članic sta se v tem obdobju izboljšali, vendar na tem področju ostajajo nekatere vztrajne pomanjkljivosti. Pomanjkanje pravočasnega in natančnega poročanja ovira spremljanje porabe kvot ter izvajanje prenosov in odbitkov.

Uporaba Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR) ter Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo (ESPRA) je bila ključna pri podpiranju prizadevanj za nadzor ribištva v številnih državah članicah, zaradi česar sta ESPR in ESPRA bistvena stebra okvira EU za nadzor ribištva. V okviru ESPR so države članice poročale o 418 milijonih EUR upravičenih izdatkov iz ESPR za operacije nadzora in izvrševanja v obdobju 2014–2023[38]. Med številnimi vrstami naložb so bile največje tri naložbe: (i) nakup, namestitev in razvoj tehnologije (95 milijonov EUR), (ii) nakup drugih sredstev za nadzor (87 milijonov EUR) in (iii) obratovalni stroški (82 milijonov EUR). Te tri vrste naložb so skupaj predstavljale približno 63 % vseh upravičenih izdatkov iz ESPR, povezanih z nadzorom in izvrševanjem.

Države članice so v okviru ESPRA v programih za vrsto ukrepa „Nadzor in izvrševanje“ v okviru SO1.4 (Spodbujanje učinkovitega nadzora ribištva in izvrševanja, vključno z bojem proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, ter zanesljivih podatkov za odločanje na podlagi znanja) navedle 479 milijonov EUR. Države članice so do konca leta 2024 v okviru vrste ukrepa „Nadzor in izvrševanje“ poročale o podpori iz ESPRA (dodeljeni zneski za upravičence) v višini 118 milijonov EUR in o 26 milijonih EUR upravičenih izdatkov iz ESPRA. Od 118 milijonov EUR podpore iz ESPRA jih je bilo 99,2 milijona EUR oziroma 84 % navedenih v okviru vrste operacije Nadzor in izvrševanje

31 Nizozemska, Irska, Belgija, Francija, Španija.

32 Francija.

33 Nizozemska.

34 Belgija.

35 Nizozemska.

36 Danska.

37 Irska.

38 Financiranje iz ESPR je zajemalo obdobje 2014–2020, pri čemer so nekateri izdatki to obdobje presegali. Financiranje iz ESPRA se je začelo leta 2021. Izdatkov za obdobje 2020–2024 ni mogoče ločiti.

(javno)“. Druge vrste operacij so bile sodelovanje (8,7 milijona EUR), inšpekcijski pregledi (3,9 milijona EUR), IT – programska oprema (3,1 milijona EUR), nadzor in izvrševanje (zasebno), dogodki, upravljanje, razvoj in vzdrževanje IT, izmenjava znanja ter usklajevanje opazovanja.

5. Usklajevanje z državami članicami, EFCA in partnerji zunaj EU na mednarodnih forumih

Uspešna in učinkovita uporaba sistema za nadzor ribištva zahteva stalno komuniciranje in sodelovanje med državami članicami, Komisijo in EFCA. Prav tako zahteva mednarodno sodelovanje s tretjimi državami in regionalnimi organizacijami za upravljanje ribištva.

Komisija redno razpravlja o izvajanju uredbe o nadzoru z državami članicami in EFCA v strokovni skupini za nadzor ribištva. Vprašanja izvrševanja obravnava strokovna skupina za skladnost, razvoj in izvajanje IT pa obravnava strokovna skupina za elektronski sistem poročanja in upravljanje podatkov.

Komisija in EFCA tesno sodelujeta na ravni EU, da bi zagotovili učinkovito izvajanje sistema za nadzor ribištva, izmenjavo informacij in podatkov ter sodelovanje na različnih sestankih na področju nadzora ribištva. Komisija je bila zlasti vključena v: (i) dejavnosti, ki jih organizirajo regionalne strokovne skupine za nadzor in po potrebi svetovalni sveti, (ii) dejavnosti, ki jih EFCA organizira za izvajanje načrtov skupne uporabe in (iii) delovno skupino EFCA za elektronska poročila o inšpekcijskih pregledih in nadzoru.

EU je kot vodilna v svetu na področju upravljanja oceanov in prva v boju proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu dejavna pri spodbujanju boljšega upravljanja oceanov, vključno z nadzornimi ukrepi. V skladu z agendo za mednarodno upravljanje oceanov[39] je Komisija tesno sodelovala s partnerji z vsega sveta, kot so regionalne organizacije za upravljanje ribištva[40] in mednarodne organizacije[41]. Dvostransko in večstransko je sodelovala z obalnimi tretjimi državami v svoji soseščini, npr. z Združenim kraljestvom, državami, ki so z EU sodelovale pri sporazumih o ribištvu[42] in tretjimi državami, ki sodelujejo v dialogih o nezakonitem, neprijavljenem in nereguliranem ribolovu[43], da bi: (i) okrepila enake konkurenčne pogoje na področju nadzora ribištva, (ii) zagotovila skladnost ribištva, (iii) uporabljala najnovejše standarde nadzora ribištva in izmenjave podatkov[44] in (iv) zagotovila ustrezno nadaljnje ukrepanje ob neskladnosti.

---

[39] Ukrep 7 vsebuje poziv k „boju proti nezakonitemu ribolovu in krepitvi trajnostnega upravljanja oceanskih virov hrane na svetovni ravni“: https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/ocean/international-ocean-governance_sl.

[40] Regionalne organizacije za upravljanje ribištva.

[41] Mednarodni sporazumi.

[42] Sporazumi o partnerstvu o trajnostnem ribištvu.

[43] Nezakoniti ribolov.

[44] Zaradi prizadevanj EU je NEAFC novembra 2018 sprejela standard FLUX za izmenjavo podatkov. Komisija je začela tudi pogajanja o uvedbi standarda UN/FLUX v različnih dvostranskih forumih, vključno z Norveško in Ferskimi otoki.

6. Zaključek

V okviru izvajanja in ocenjevanja uredbe o nadzoru je bila poudarjena ključna vloga, ki jo ima nadzor ribištva pri doseganju ciljev SRP. V nedavnem poročevalskem obdobju je bil pri posodobitvi sistema za nadzora ribištva dosežen napredek z obsežno revizijo njegove temeljne uredbe, ki bo okrepila skladnost s pravili in dodatno podprla trajnostno ribištvo. Prizadevanja Komisije pri razvoju infrastrukture IT, izvajanju revizij in zagotavljanju strokovnih smernic so državam članicam pomagala učinkoviteje izvajati uredbo o nadzoru. Te pobude so privedle do izboljšav pri izmenjavi podatkov in izvrševanju ohranitvenih ukrepov ter poenostavile postopek prenosa kvot, kar je povečalo preglednost in učinkovitost.

Večja uporaba novih tehnologij za nadzor, kot so droni in izpopolnjeni sistemi elektronskega poročanja, je povečala učinkovitost inšpekcijskih pregledov in nadzora ribištva ter tako prispevala k boljšemu spoštovanju pravil in bolj trajnostnim ribolovnim praksam. Države članice so sredstva namenile tudi za izboljšanje zmogljivosti poročanja in inšpekcijskih pregledov, pri čemer se je kljub pandemiji COVID-19 v obdobju poročanja opazno povečalo število obhodnih dni na morju, in za operativno uporabo zrakoplovov za nadzor.

Kljub temu ostaja več pomanjkljivosti in izzivov, ki jim morajo države članice namenjati stalno pozornost. Med nerešenimi težavami so pomanjkljivosti pri tehtanju in evidentiranju ulova, težave pri nadzoru in izvrševanju obveznosti iztovarjanja brez uporabe REM ter odvisnost od nezanesljivih sistemov, ki temeljijo na papirnih dokumentih. Obravnavati je treba tudi pomanjkljivosti v sistemih potrjevanja in sledljivosti podatkov ter sankcije, ki se uporabljajo za kršitve, da se zagotovijo enaki konkurenčni pogoji za gospodarske subjekte in izboljšajo določbe o izvrševanju.

Da bi rešile te izzive, morajo države članice med seboj sodelovati pri izvajanju popravnih ukrepov, ki krepijo sisteme za nadzor ribištva. Akcijski načrti Komisije skupaj s tekočimi revizijami in preverjanji zagotavljajo okvir za te izboljšave. Zagotavljanje skladnosti s pravom EU glede tehtanja, evidentiranja ulova, prevoza in sledljivosti je bistveno za dolgoročno trajnostnost ribištva.

V prihodnje bo izvajanje revidirane zakonodaje o nadzoru ribištva bistvenega pomena za to, da se EU odzove na te izzive, tudi z večjo uporabo digitalnih orodij za poenostavitev dejavnosti držav članic in gospodarskih subjektov ter zmanjšanje s tem povezanega upravnega bremena. Ključnega pomena so krepitev določb o izvrševanju, zagotavljanje kakovosti ribiških podatkov in njihove izmenjave ter doseganje sinergij z drugimi politikami. Prihodnja namestitev REM bo pristojnim organom omogočila tudi, da odkrijejo nezakonite zavržke in obravnavajo primere neskladnosti. Evropska unija želi s temi ukrepi imeti še naprej vodilno vlogo pri svetovnem upravljanju oceanov, obenem pa spodbujati ekološko preobrazbo, potrebno za prihodnost trajnostnega ribištva.

Z revidirano uredbo o nadzoru se je odprlo novo poglavje v nadzoru ribištva na ravni EU. Zagotavlja, da vsi ribiči v vseh morskih bazenih upoštevajo enaka pravila. Varuje poštene gospodarske subjekte ter krepi sodelovanje in zaupanje med državami članicami. S sistematičnim uvajanjem tehnologije zmanjšuje upravno breme za države članice in gospodarske subjekte. Prihodnja leta bodo odločilna za njeno izvajanje v smislu aktov sekundarne zakonodaje, ki jih bo sprejela Komisija, izvajanja v državah članicah ter izvrševanja v vseh morskih bazenih in na vseh področjih ribištva. V zvezi s tem bosta potrebni nadaljnja politična zavezanost in tehnično sodelovanje držav članic. Ta prizadevanja bodo

ključna za uspeh revizije uredbe o nadzoru in za zagotovitev, da bo dosežena raven ambicij, ki sta jo določila sozakonodajalca, zlasti v smislu okrepitve nadzora ribištva in poenostavitve z uporabo digitalnih orodij. Komisija se zavezuje, da bo z državami članicami še naprej pregledno in v duhu sodelovanja sodelovala pri izvajanju uredbe o nadzoru.